

Két vers egy témára

*Hadnagy József***Történelmi csoda**

Forgok önmagam körül, mint a fatörzs gyűrűi,
olykor szaporán, lihegve, zilált hajjal, de többnyire
szemlélődve és folyton kérdezve, mi az a lomszerű
valami a gerincem fölött, s miféle élőlények
fészkelnek benne? Hangyákhoz hasonlók, egy
pillanatra se nyugszanak, nem tesznek
különbséget nap és hold között, hideg és meleg,
sötét és világosság különbségét sem érzékelik,
gépek zajára nem riadnak, de a csend friss
hajtásait úgy eszik, akár levelet a levélvágó hangyák,
ilyenkor törnek át a sűrű képződményen az egek, ilyenkor
érzekelem árnyék-létem fűnél, feketeföldnél
sötétebb valóságát, ilyenkor foglalkoztatnak a bőrfelszín alatt
kószáló gyökerek, a mélyre nyúló karógyökér, ami képes
átverekedni magát vason, téglán, kövön, mindenben,
amit az élet töltésként belém hordott, és a támasztógyökerek
a szép és rút, az igaz és hamis, a jó és rossz vezetőkei
között... nem száradhatok ki a nem szeretem
napok aszályában, nem törhetek ketté a gyorsuló óra
támasztotta viharok ostromában, forgok önmagam
körül, saját és válogatott bölcsektől kölcsönzött szerszámokkal,
megerősíteni gerincemet, víz felé terelni az összevissza kereső
gyökereket...

Énekelnék magamról inkább, mint madár a hajnalról,
mint tó habja a napról, mint tükör a jól kidolgozott
izmokról, mint könny az örömről, illenék, hiszen csodálatos
lénynek teremtettem, nincs még egy ilyen bonyolult, szívós,
jól működő lény, mint én s az összes ember, akiktől külsőre
csak annyira különbözöm, mint tölgy a tölgytől, de belül kivájtak
érezem magam, üresnek, mint az ezeréves tölgyek, vízesésként zúdul

ágbogas gyökereimre a mérhetetlen magasság, hangja elnyomja
nagyszerűségem énekét... ha megtanulhatnám, ha fülembe, tollamra
lophatnám legalább néhány hangjegyet... az dicsérne
engemet (végeredményben Tégedet), az a zengő, oszlopos fényzuhatag
ég és föld között...

Ha őszintén megkérdeznék, tulajdonképpen ki vagyok, talán eszembe
se jutna családi állapotom, végzettségem, beosztásom, zavartan törném
a fejem, milyen nevet adjak ennek a folyton zuhogó magasságnak,
vertikális barlangnak, amely inkább vagyok én, mint az életemet
mintázó kéreg... Vagyok, aki más nem lehet, hamisíthatatlan magyar,
itt s bárhol a világon, most és bármikor ezelőtt s ezután...
tán ez jutna eszembe, ezeréves tölgy
folyton ritkuló lombja – levélvágó hangyákhoz hasonló
lények fészkelnek benne, egyetlen pillanatra se nyugszanak,
nem tesznek különbséget nap és hold között, hideg és meleg,
sötét és világosság különbségét sem érzékelik –, mint nagy vizek
zúdulnak át rajta az egek, gomolyfelhők, záporok,
viharak, villámok csapkodják, tépik, törik...
halálszárnyú élet, örökké fogyó, páncél-nehez árnyék
a földön, történelmi csoda...

Albert-Lőrincz Márton

(Folytonosság)

Föl-fölbukkan bennem régvoltak szégyene,
vének büszkesége, vénák dübörgése,
hullámok csapása, erények fogyása,
apák regulái, apák gyengesége,
indulatáramok, útravaló rongyok,
rendszabályozások, szabályszakadások,
ígéretszegések, érdemtelen csókok,
érdemes pofonok, és a bűnök, vétkek
megtapasztalása, megtanulása és
a szembesülések, ütések, sebhelyek,
intelmek, intések, félénk lázadások,
küzdelmek, játékok, vesztes és győzelem...

Mit vittem magammal teherként cipelve,
örömmel eltelve, száz évre eltéve,
fészerbe behányva, kötéllel lekötve,
könnybe csomagolva, setétbe elrejtve,
vitrinbe kitéve, áztatva ecetbe...

S mit kellett leraknom, nem úgy, mint a rétest,
a túróspuliszkát, hanem mint hátamról
nehéz hátizsákot, kezemből véres kést,
számból a sárga szót, kunyhónak szokatlan,
kastélynak illetlen palástot, hálaszót...
Ezt kellett elhagynom, felednem, tagadnom:
nagyapák elröppent, üres szeretetét,
személyem semmijét, meglétem hiányát,
mintha pára lennék, nagyapák szemében...
és az ölbe vevést, minden női ágon,
anyánk, Maria Nostra áldott mozdulatát,
még a kereszt előtt s keresztről levéve?

Mit vittem magammal s mit kellett leraknom?
Ebből is, abból is megmaradt valami,
sarumról lekopott, sarumra ragadt is...

Felelnék, ha tudnék, miből raktak össze,
ha tudnám, mit honnan, ha tudnám, ha tudnám!

Demeter József

Ecetfahűség

Budapestre költöztünk.
Az ablakom alá nőtt
Egy ecetfa.

Ecserre költöztünk.
Az udvarunkra nőtt
Egy ecetfa.

Kecskemétre költöztünk.
Az ablakom alá nőtt
Egy ecetfa.

Ballószögre költöztünk.
A kertünkbe – nőtt
Egy ecetfa, s!

A HETVEN-et meg-
Értem. Savanyúban az
Édest – néha kesernyésen.

Én Kedvesem, ecetfa-
Méz-verseimtől a keserű
Miért édes – éneimben.

Utómottó:

*„Jaj azoknak..., akik azt
állítják a keserűről,
hogy édes,”*

(Ézsaiás 5:20)

Édeske

Én Édesem, mit zeng szíved,
Dallanó virág fényt hirdet,

Téltakarodót kékellő szél –
Hóvirágul! Székely beszély.

Pitymalló kéjvágy – nem vaklárma?
Fenyér tisztáson fűdalárda.

Hűség hangján – églő szavad.
Tavaszi ősz – ezüstlő harmat.

Bimbókat bont minden ízed,
Szerelmet, mint szép kikelet.

Egy Édesem, s két hazám,
Nyílik honvágyón a szám, s!

Mit dallanó tátingó hirdet –
Illatos fényt zengvén szíved.

Züm-zümm

*Mennyei felhők méhese
Zuhogó fényes mély zene
Fájdalom zengő méze te
(Kovács András Ferenc)*

Magyardellőn, a hajdani
Jári tiszteletes Úrnak –
Hajlott korában is egyenes
Volt a gerince. Naponta meg-
Szúratta magát egy-egy
Méhvel. Reuma, csúsz, kösz-
Vény... Saját lélek orvosi
Receptre, hogy! A Jóisten –
Fájdalom-mentesebben,
Még legalább egy kicsit –
Sokáig éltesse, és lőn!
Nyugodjék békében.

Túl

*„Semmi sem kész, míg rá nem
néztem.”
(Rilke)*

Ó, az idő, az idő –
A szavakban, és a szavakon
Túl – csönd csellózik, s!
Valami hull. Láthatatlan,
Mint az Idő, mióta
Nem gyakoroltam.
Mióta nem gyakoroltam?

Versek koporsóiban –
Hőseinek, hogy alusznak,
Ha nem élnek. Visszatérő
Álmainkban, meddig
Szépek, a mindig szépek.
Krizantém temetőkből
Tavasziak az őszi fények.
Tavasziak – az őszi fények?

Ó, az idő, az Idő – savanyúdik
A szavakban, s a szavakon túl
Keseredik. *Momentum mori!*
Hideg a föld. Hóitalan.
Fázik a zöld. Nincsen tél,
És mégis van, mint
Szabadságunk eszmény-
Képe – hős eleink hamvaiban.
Hős eleink hamvaiban.

Kis Pál István

Fújjatok csak

Fújjatok csak bátran zabolátlan szelek!
Azt tettem én is, míg erőmből futotta.
Táncolhattak velem a szédült falevelek,
s a bősziült hullámok, vizüket csapkodva.

Fújjatok míg nem tudjátok,
amit én már tudok,
az a fákat döntögető
eget s földet rázó erő
mindegyre fogyni fog!
Lesztek még záporok
rakoncátlan társa,
a termő búzamezők
kalászringatása,
lesztek még szellő,
gyümölcsös illat,
harmatot szomjazó
hajnali fuvallat,
és nem fogjátok bánni,
ahogy én se bánom,
ha avarzizenéssé
lesz a csoszogásom...
Száguldjatok bátran zabolátlan szelek,
féktelen szeszéllyel felleget borzolva!
Én inkább a lehulló levél röpte leszek,
vagy egy apró fűszál rezzenése újra!

Vagyok, ha vagyok

Az anyag, az önző,
az irdatlan örvény,
úgy vonja a testet
lelke-nincs ölére,
mintha a sár lenne
az öröklét esélye,
ő meg a *teremtő*,
a nemes formát is
magába kelesztő
humusz... a Földmély...

de kiköpi,
mielőtt a torkán megakad,
a le nem bomló lelket,
a sárlucskos szárnyakat!

Hát vagyok,
ha vagyok,
kit más ural;
az idő s a tér,
a jobb meg a bal,
a múltó perc felül,
s a mindörök alatt,
mert képem ugyan
az anyagba fogant,
s a létem se több
mint szemernyi
merény vagy kaland,
azért csak vagyok
a csengő, a harang,
magam a halott ércből
felzengő égi hang...

és felöltöm,
mit a Földmély megtagad,
a mindig új időt, a táguló teret...
s az anyagra terítem, mi onnan vétetett;
a megtisztult szárnyakat!

Titkok, lelkek, fények

(S. Faragó Gyöngyi fotóművésznék)

Még hogy a lélek, az anyag működése?
Minden, mi gyönyörű, végül is prózai?
Képes az anyag, hogy önmagába vesse,
azt, amit egy lélek készül épp mondani?

Nézd a tarka lepkét,
neki nincs két világ!
Szellem ő, ha repül,
s lehullik, ha anyag?
Lehet röpte nélkül,
szellőn ringó virág,
ám a lelke nélkül
hajt-e újat a mag?

Hogy lenne a fény épp csak energia,
vagy az örök anyag sötét titok volna,
alkotója vajon, hol látná meg magát,
tükre nélkül kap-e értelmet a forma?

Nézd a tarka lepkét,
s árnyékát a léten!
Ez itt lehet anyag,
ámde ott a másik,
igen, az a másik
anyagtalan alak,
hogy lehetne való,
noha annak látszik?

Az a kép a falon nem a lepke árnya,
csak a lélek tudja, oda hogyan írták,
s bár a létezését szemem elé tárja
fényjelébe költi létrejötté titkát...